
De keuze

Op weg met Abraham, deel 3

We gaan verder met de geschiedenis van Abram. De vorige keer hebben we gezien hoe Abram in Egypte zich liet kennen als een zelfzuchtige twijfelaar. Hij was bereid Saraï en zijn toekomst op te offeren om zelf staande te blijven. Maar God liet het er niet bij zitten en kwam op voor Saraï en stond Abram niet toe zijn toekomst te vergooien.

Nu gaan we dus verder en we komen Abram tegen terwijl hij vanuit Egypte terugkeert naar Kanaän. Hij is een rijk man geworden: een enorme veestapel en zilver en goud. Zijn Egyptische avontuur heeft hem geen windeieren gelegd.

Gebed

Bid of God je wil helpen om het gelezen Bijbelgedeelte te begrijpen.

Luisteren: Genesis 13:1-18

- Praat voordat je met elkaar de tekst leest door over de vraag hoe je als mens belangrijke keuzes maakt.

Lot: een meeloper?

Dit keer komen we ook de neef van Abram tegen: Lot. Lot is tot nu toe tamelijk anoniem gebleven. In het vorige hoofdstuk hoorde we dat hij met Abram mee trok en ook nu komen we hem weer tegen. Lot is iemand die mee optrekt, die meeloopt. Een meeloper, ben je dan al snel geneigd te zeggen. Maar dat klinkt dat gelijk weer heel negatief. Een meeloper is - in onze ogen - iemand die geen eigen mening heeft en zich als een kameleon aanpast aan wat er van hem verwacht wordt. Iemand zonder ruggengraat. Je wordt niet graag een meeloper genoemd.

Je zou het ook anders kunnen benaderen. Lot is een meeloper, dat klopt, maar is het zo erg om een tijdje met iemand mee op te lopen? Joodse uitleggers stellen dat Abram Lot misschien wel meegenomen heeft op reis, omdat hij hem beschouwde als de zoon die hij zelf (nog) niet had. Lot zou dan met Abram mee op trekken, zoals een zoon met zijn vader optrekt, en ondertussen opgeleid worden om een rol te krijgen in het familiebedrijf. Dat Lot mee liep had dan misschien ook niet zoveel te maken met een gebrek aan ruggengraat, maar juist met een heel bewuste keus voor de toekomst. Lot loopt mee op om straks heel bewust zelf de verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor zijn leven en keuzes.

En onderweg had Abram hem natuurlijk verteld waarom hij was vertrokken uit Haran. Abram had hem natuurlijk verteld over wat God aan hem beloofd had en wat Hij van hem vroeg. Abram had niet alleen verteld van Gods beloften, maar ook laten zien dat hij daarop vertrouwde ondanks zijn twijfels. Maar vroeg of laat zou het moment moeten komen dat Lot niet langer mee zou lopen, maar ook zelf z'n weg zou moeten kiezen.

Ouders en kinderen

Lot staat misschien ook wel symbool voor kinderen die met hun ouders een tijd lang mee optrekken door het leven. Daar is toch niets mis mee? Zo zijn de meesten van ons toch een tijd lang opgetrokken met hun ouders om op een gegeven moment je eigen weg te gaan. En onderweg heb je van alles meegekregen aan liefde, wijsheid en inzicht - misschien ook over wat het betekent om te luisteren naar God -, maar ergens kwam dat punt dat je besloot de reis alleen of met iemand voort te zetten en je eigen weg te kiezen.

Zo trekken onze kinderen en jongeren vandaag toch ook met ons op als ouders en als gemeente: ze lopen mee op de weg die we gaan, in de keuzes die we maken. En ondertussen leren ze door vallen en opstaan wat het betekent als mens verantwoordelijkheid te nemen. En als ouders en gemeente is het onze roeping om hen op deze tocht niet alleen te dwingen met ons mee te gaan, maar hen ook heel

Verwerking

- Herken je wat hier gezegd wordt over ouders en kinderen? Hoe werkte dat in de opvoeding die jij ontvangen hebt? Op welke manier zouden wij de jongere generatie op een vruchtbare manier mee op kunnen laten lopen?
- Lot staat voor een fundamentele keuze over de richting van zijn leven. Hoe ga jij om met de fundamentele keuzes van het leven? Welke argumenten spelen een rol? Hoe kom je tot een besluit? Op welke manier speelt God daarin een rol? Hebben anderen daarin ook een plek?
- Abram geeft Lot de ruimte, ook al betekent het dat Lot misschien een verkeerde keuze maakt. Herken je de angst om verantwoordelijkheid over te dragen?

nadrukkelijk te laten zien waarom we een bepaalde weg kiezen, uit te leggen, waarom we een bepaalde afslag nemen. Wat het betekent om naar God te luisteren.

Zoekers

Misschien dat sommigen zich trouwens nog op een andere manier in Lot herkennen. Het kan zijn dat je in de kerk zit en eigenlijk nog niet echt weet of je zelf die weg ook wel wilt gaan. Je loopt een stukje mee op met de gemeente, of met een vriend/vriendin, maar je weet

zelf eigenlijk nog niet helemaal wat je ervan moet denken. Je loopt mee, maar je bent nog niet zover dat je van jezelf zegt: dit is de weg die ik zelf heb gekozen. Daar is helemaal niets mis mee.

Het moment om te kiezen

Maar dat moment om zelf je weg te kiezen komt wel. Ook voor Lot. We lezen dat Lot en Abram beiden zo rijk zijn geworden dat het niet meer mogelijk is om bij elkaar te blijven. Het land levert simpelweg te weinig op. Abram en Lot moeten uiteengaan. Je moet je voorstellen dat bedrijfsvoering voor de nomaden niet een afgebakende zaak was, maar helemaal vervlochten was met hun familie en dagelijks leven. De keuze voor waar je het werk voortzet heeft dus gelijk te maken met de vragen als: waar gaan we leven? Hoe gaan we leven? Dit is - met andere woorden - niet maar een zakelijk 'dingetje', maar gaat om de fundamentele vraag: waar ga je met je leven naar toe? Waar kies ik voor? Die vragen en de keuzes die ze met zich meebrengen hebben altijd te maken met waarin je gelooft. Waar verlang je naar? Waar droom je van?

En zo stelt Abram Lot voor de keuze: heel het land ligt voor je open. Kies maar: links of rechts. Waar droom je van Lot? Waar verlang je naar? Welke kant wil je op met je leven?

Hij is lang met Abram opgetrokken, maar nu stelt Abram hem die vraag: zeg het maar Lot, waar kies je zelf voor?

De ander de keuze laten

Trouwens, mooi om te zien dat Abram Lot de keuze laat. Hij had ook kunnen zeggen: Lot jij gaat daarheen en ik blijf hier, of zoiets. Hij had als oudste rechthebbende ook gewoon kunnen zeggen: Lot dit moet je doen... eind discussie. Maar Abram geeft Lot de vrijheid om zelf de keuze te maken. Hij duwt hem niet in een richting. Ik kan me voorstellen dat Abram het moment waarop Lot z'n keuze bepaalde met de nodige spanning heeft gevolgd: al die jaren is hij mee opgetrokken, al die jaren heb ik hem laten zien wat leven is, wat geloven is, maar nu moet hij het zelf bepalen. Spannend is dat.

Gebed

Neem de tijd voor gebed waarin je bidt voor jongere generaties die nog niet zelf de keuze hebben gemaakt. Bidt God om hulp en inzicht bij de belangrijke keuzes die je zelf moet maken

Gods beloften of eigen kracht?

Daar staat Lot: heel het land ligt voor hem open. Het beloofde land. Abram had er alles voor over gehad. Maar wat had het nu eigenlijk opgeleverd? Het vorige hoofdstuk hoorden we van een hongersnood die uitbrak. En in dit hoofdstuk lezen we dat er te weinig land is voor de herders van Abram en Lot. Letterlijk staat er: het land liet het niet toe dat ze bij elkaar woonden. Dat is dus dat beloofde land, waarvan Abram zei: het ligt voor je open! Ja, het kan honderd keer voor me open liggen, maar het lijkt me niets te bieden te hebben.

Lot kijkt de andere kant op

Lot kijkt liever een andere kant op. We lezen dat hij de ogen op slaat en de Jordaanvlakte ziet, met zijn vruchtbare grond en het is alsof hij het paradijs ziet - de tuin van de Heer. Buiten de grenzen van het beloofde land, daar is het groen, daar is het vruchtbaar, daar gebeurt het! Veel aantrekkelijker! Die beloften van God klinken wel heel mooi, maar als puntje bij paaltje komt zijn het alleen maar woorden. Dan heb je veel meer aan iets wat je kunt zien en voelen, iets concreets.

Hoeveel Lots zijn er de afgelopen decennia niet geweest? Mensen die toen ze zelf de

Verwerking

- Veel mensen hebben net als Lot de keuze gemaakt om te leven buiten Gods beloften. Doet dat iets met je? Zijn het ook mensen in je eigen omgeving?

keuze moesten maken heel bewust afscheid hebben genomen van het geloof van hun ouders en hebben gekozen voor een leven buiten Gods beloften. Ze keken naar een leven binnen de kerk aan de ene kant en een leven buiten de kerk aan de andere kant, en het leven erbuiten was veel aantrekkelijker.

Leven op eigen kracht

De schrijver van het boek Genesis zegt er overigens één ding heel nadrukkelijk bij: het is de streek van Sodom en Gomorra, de steden die door God verwoest waren. En: *de mensen daar waren slecht, ze zondigden zwaar tegen de Heer*. Sodom en Gomorra staan symbool voor een cultuur en een leven waarin mensen vooral met zichzelf en hun eigen behoeften bezig zijn. Het zijn als het ware uitvergrotingen van menselijk leven dat vooral zelfzuchtig gericht is op eigen belang en verlangen. Het is een leven waarin anderen slechts een rol hebben voor zover ze je iets kunnen bieden. En Lot kiest ervoor om daar zijn leven door te brengen zonder Gods beloften. Lot zal meegezogen in een wereld waarin zelfzucht het voor het zeggen heeft.

Geen zwart-wit beeld

Nu kan ik me voorstellen dat je begint te protesteren. ‘Wacht eens even, alsof mensen wanneer ze afstand nemen van God alleen maar slechte dingen doen! Alsof het buiten de kerk alleen maar ellende is!? Alsof het binnen de kerk zo lekker gaat!?’

Terechte vragen en tegenwerpingen. Het ligt allemaal veel genuanceerder: het is niet zwart wit. In Kanaän - het land van belofte - was het ook niet allemaal liefde en onbaatzuchtigheid. Daar werd Abraham natuurlijk ook geconfronteerd met egoïsme en slechtheid. Nog los van het gegeven dat Abram zelf ook niet zonder vlek of rimpel was. Het is - met andere woorden - natuurlijk niet zo dat je, wanneer je ervoor kiest om te luisteren naar God, opeens in een volstrekt lieflijke wereld terecht komt. Ook als je leeft vanuit het evangelie bevind je jezelf nog steeds in een wereld waarin zelfzucht en egoïsme aan de orde van de dag zijn.

En het is ook niet zo dat de kerk - en het hele kerkelijke bedrijf - zonder vlek of rimpel is. Of dat we ons in de kerk moeten terugtrekken en ons moeten afschermen van de grote boze buitenwereld.

Bovendien: Lot kan zich dan in een slechte omgeving bevinden, dat betekent nog niet dat hij gelijk in een zelfzuchtige rotzak verandert. Sterker zelfs: we komen verderop Lot juist tegen als iemand die te midden van een verdorven samenleving opkomt voor de rechten van vreemdelingen (Genesis 19). Je zou met goed recht kunnen stellen dat het onze roeping is om als volgelingen van Jezus midden in zo'n samenleving op te komen voor recht en de zwakkeren.

Tenslotte is het ook niet zo dat een eenmaal gemaakt keuze maakt dat je nooit meer terug kan. Lot maakt op een gegeven moment een andere keuze en ontvlucht uiteindelijk Sodom. Het gaat blijkbaar niet om een eenmalige keuze, maar we worden er continu mee geconfronteerd.

Waar draait het om?

Wat is het dan wel? Waar draait het dan ten diepste om?

Verwerking

- Sodom en Gomorra staan symbool voor een leven waarin jij zelf helemaal centraal staat. Kun je in je leefomgeving (straat, werk, school, familie) deze levenshouding terugvinden? Probeer zo concreet mogelijk te worden. Kun je deze houding ook bij jezelf herkennen? Wat doe je hiertegen?

Hierom: of we midden in een wereld vol onrecht en egoïsme het aandurven om te leven vanuit de beloften die God ons doet. God belooft ons een andere wereld, een andere samenleving. Daar was het om te doen geweest toen Hij Abram riep: Abram ik beloof je een land en een toekomst die je niet met je ellebogen hoeft veilig te stellen. Een toekomst die je niet veiligstelt door andere uit te schakelen of vooral met jezelf bezig te zijn, maar een toekomst die je ontvangt... van Mij. Het beloofde land. Niet het veroverde land, niet het zelf ontdekte land, niet het zelfgemaakte land, maar het beloofde land. En dat beloofde land is midden in een wereld vol egoïsme, hebzucht en geweld een levend teken dat God voor ons een ander leven op het oog heeft.

Verwerking

- Durf je te leven vanuit Gods belofte van een nieuwe wereld? Kun je dat ook concreet zien in de keuzes die je maakt?

Hoe dat leven eruitziet? Daarvoor hoef je alleen maar naar die man te kijken die vele eeuwen later in datzelfde beloofde land rondliep: Jezus. Midden in een zelfzuchtige en onrechtvaardige wereld liep

Hij rond en verkondigde Hij dat er een andere wereld is, een ander koninkrijk noemde Hij dat. Gods koninkrijk, Gods nieuwe wereld. En daarin gaat het anders. Daarin volstaat het niet om van je vrienden te houden, maar hoor je ook je vijanden liefhebben. In dat koninkrijk hoef je niet op zoek naar status, geldelijk gewin of zelfpromotie, want je verliest jezelf er alleen maar in. Leef van wat je ontvangt - leerde Jezus -, open je hart voor de weg die God wijst, houd je ogen open voor onrecht en ga er niet aan voorbij. Hij liet zien wat het betekende: Jezus gaf tijd en aandacht aan de mensen die buiten de boot vielen. Voor hoeren die alleen maar staande konden door te gaan liggen voor anderen. Voor corrupte ambtenaren die zich over de rug van andere hadden verrijkt, maar daarmee zichzelf het leven onmogelijk hadden gemaakt. In een wereld vol hebzucht en egoïsme liep Jezus rond als belichaming van het beloofde leven van God. Als belichaming van wat liefde inhoudt: zélf s toen dat betekende dat hij aan het onrecht en het egoïsme van deze wereld ten onder ging. Voor dat leven leek in de wereld geen plaats.

Leek, want Jezus ging ten onder, maar Zijn opstanding was het teken van God dat juist dit leven de toekomst heeft: niet het leven van Sodom, waarin ieder alleen voor zichzelf verantwoordelijk is, maar het leven uit Gods beloften. Niet het leven waarin je op eigen kracht je door het leven vecht, maar het leven dat uit Gods kracht waarin je jezelf kunt geven aan Hem en anderen.

Gebed

Bidt voor de mensen die ervoor hebben gekozen om te leven buiten Gods beloften. Bidt ook om kracht om te leven uit Gods beloften van een nieuwe wereld.

Afsluiting

Lot stond voor de keuze. Een fundamentele keuze. Leven binnen of buiten Gods beloften. De keuze van Lot is in zekere zin de keuze waar we allemaal voor staan. Fundamenteel, als het gaat om de richting van ons leven, maar ook dagelijks, bij de kleinere keuzes die we maken. Hoe we ons geld besteden, welke boodschappen we doen, hoe we onze tijd indelen, welke opleiding we kiezen.

Kiezen we ervoor om Gods beloften links dat laten liggen: dan moeten we vooral voor ons zelf opkomen en zijn we op onszelf aangewezen. Dan maken we zulke keuzes naar onszelf toe. Dan kun je zo maar aan de mensen in je directe omgeving voorbij leven. Of erger nog: ze worden concurrenten. Het is een leven waarin cynisme en zwartgalligheid op de loer liggen, waarin je de goede bedoelingen van andere altijd in twijfel trekt.

Of kies je ervoor om in het spoor van Gods beloften te gaan en erop te vertrouwen dat God je een ander leven wil geven. Dat is een leven waarin niet cynisme de boventoon voert, maar hoop. Dan zal je ontspanning vinden in de wetenschap dat God je geeft wat je nodig hebt. Dan maak je misschien niet de meest logische keuzes, maar dan vind je vreugde in wat je van God ontvangt.

Verwerking

- Leven uit Gods beloften maakt hoopvol in plaats van cynisch. Herken je dit bij jezelf? En bij anderen?

Gebed

Vraag God of Hij je wil behoeden voor cynisme en hoop wil geven
